

Kristian Jaani
minister
Siseministeerium

Elmar Vaher
peadirektor
Politsei- ja Piirivalveamet

Meie 6.04.2022 nr 2-2/80007/6

Infopäring auditi „Siseministeeriumi tegevus inimeste päästmiseks merelt ja piiriveekogudelt“ soovitude täitmise kohta

Riigikontroll viis 2018. ja 2019. aasta tööplaani kohaselt läbi auditi „Siseministeeriumi tegevus inimeste päästmiseks merelt ja piiriveekogudelt“. Auditeeritud periood oli 01.01.2016–30.06.2018 ja auditiga otsiti vastust küsimustele, kas mere- ja lennupäästesündmuste lahendamine on olnud tõhus ning kas selle tõhusaks toimimiseks on loodud vajalikud tingimused. Audititoimingud lõpetati oktoobris 2018 ja auditi tulemused koos soovitustega edastati siseministrile ja Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) peadirektorile 26.08.2019 märgukirjaga nr 2-1/80007/3.

Pöördume teie poole, et saada ülevaade Siseministeeriumi ja PPA tegevustest auditi käigus tuvastatud puuduste kõrvaldamisel ja soovitude ellu viimisel, samuti arengutest SAR operatsioonideks (otsingu- ja päästeoperatsioonid) valmisoleku tagamisel. Detailsemat ülevaadet soovime saada eelkõige järgmistes Riigikontrolli märgukirjas välja toodud küsimustes.

Probleem	Riigikontrolli 2019. a soovitus	Vastus
1.1. Otsingu- ja päästeoperatsiooni käigus kogutavad andmed dokumenteeritakse, kuid see on ajakulukas ning kasutuses olev vorm ei taga kogutavate andmete täpsust, usaldusväärsust ning nende tagantjärele analüüsitavust.	Siseministril koostöös PPA peadirektoriga tagada, et infosüsteemi KILP arendus jätkuks ettenähtud mahus, hõlmaks kogu merepäästesündmuste lahendamise seotud andmestiku, oleks ühildatud Päästeameti ja Häirekeskuse infosüsteemidega ja valmiks eesmärgiks seatud ajaks.	PPA peadirektor vastas, et SAR teenuse arendusülesandeks on merevalvekeskuse tööks vajaliku uue infosüsteemi loomine, mis võimaldab hallata sündmuste infot ja ressursse, samuti radariseire infot, liidestused teostatakse muuhulgas infosüsteemiga KILP ja et projekti tulemusena tõuseb teadlikkus SAR operatsiooniks vajalike ressursside paiknemisest, mis võimaldab kiiremini reageerida, kasvab sündmuse lahendamise situatsiooni teadlikkus ja paraneb operatsioonide juhtimine. Siseminister lisas, et KILP arendused on osa idapiiri väljaehitamise projektist, mida realiseeritakse vastavalt idapiiri väljaehitamise nõukogu kinnitatud ajakavale.

<p>1.2. Otsingu- ja päästesündmuste hädaabiteadete menetlemine võtab mõnel juhul palju aega. Esines juhtumeid, kus sündmuse lahendamise eest vastutav PPA Merevalvekeskus sai teate Häirekeskusest vaid e-kirja teel, mis ei ole ette nähtud teavituskanal ja mida Merevalvekeskus pidevalt ei jälgi.</p>	<p>Siseministrile koostöös PPA peadirektori ja Häirekeskuse peadirektoriga ühtlustada Häirekeskuse ja PPA Merevalvekeskuse hädaabiteadete menetlemise kord ja infovahetuse toimingud.</p>	<p>PPA peadirektor vastas, et on asunud soovitusi rakendama ning siseminister lisas, et vastavasisulised ülesanded lisatakse PPA ja Häirekeskuse 2019. aasta asutuse tegevuskavadesse (edaspidi ATK).</p>
<p>1.3. Ehkki Päästeamet on otsingu- ja päästeoperatsioonidesse olnud sageli kaasatud, esineb juhtumeid, kus Merevalvekeskusel kui operatsiooni juhil puudub ülevaade kaasatud Päästeameti üksustest ja nende tegevustest. Päästeameti vastutus ja ülesanded merel või piiriveekogul toimuva sündmuse korral on aga kohati ebaselged.</p>	<p>Siseministril koostöös PPA peadirektori, Häirekeskuse peadirektori ja Päästeameti peadirektoriga (a) luua võimalused selleks, et otsingu- ja päästeoperatsioonide juhil oleks ülevaade kõikide üksuste (sh Päästeameti) paiknemisest ja valmisolekust ning võimalus neid juhtida, sh otse alarmeerida; (b) planeerida Päästeameti ja PPA tegutsemisvõimekust ühtselt ja koordineeritult ning luua võimalused kaasata Päästeameti üksusi otsingu- ja päästeoperatsioonidele senisest enam ja tõhusamalt; (c) leppida kokku selged Päästeameti ja PPA koostööpõhimõtted ning tagada nendest ühtne arusaam, mis kajastuks ka õigusaktides.</p>	<p>PPA peadirektor vastas, et Merevalvekeskuse kohustuseks on hoida ajakohasena ressursikataloogi, mis katab muuhulgas ka Päästeameti ressursse ja võimekusi ning et SOS2 süsteemis näeb merevalvekeskus Päästeameti ressursse ning reaajas kaardirakendusel Häirekeskuse poolt sündmusele välja saadetud ressursi. PPA peadirektor nentis, et sarnase väljaõppe saamiseks korraldavad PPA ja Päästeamet käesoleval ajal SAR koolitusi osaliselt üheskoos, kuid ideaalis võiks kõik koolitused koos toimuda. Siseminister ütles oma vastuses Riigikontrollile, et lisab vastavasisulised ülesanded PPA ja Päästeameti 2020. aasta ATK-i.</p>

1.4. Merel või piiriveekogul toimuvate sündmuste korral esineb probleeme infovahetusega ja ühtse olukorrapildi hoidmisega.	Siseministril koostöös PPA peadirektori, Päästeameti peadirektori ja Häirekeskuse peadirektoriga leppida kokku kõikidele osapooltele selgetes infovahetuse toimingutes ning tagada, et kõik asutused neid järgivad.	PPA peadirektor kinnitas, et kokku on lepitud sidekanal merepäästesündmuste korral. Siseminister vastas, et lisab PPA 2019. aasta ATK-i ülesande täiendada infovahetuse protseduure ja tagada nende jätkusuutlik järgmine.
--	---	--

Kui Siseministeeriumi või Politsei- ja Piirivalveameti siseauditiosakonnad on pärast 2019. aastat auditeerinud (või on 2022. aastal plaanis) otsingu- ja päästeoperatsioonide jätkusuutlikkuse ja tõhususega seonduvat, siis palume edastada vastavad auditi aruanded või info auditiosakondade tööplaanides kavandatud töödest.

Käesolevaga teeme ettepaneku kohtumise korraldamiseks (ametnike tasemel), et arutada eespool viidatud Riigikontrolli 2019. aasta märgukirjas välja toodud probleemide lahendamise seisu ja selgitada täpsemalt Riigikontrolli ootusi vastuses kajastatavate andmete ja edastatavate dokumentide osas. Kohtumine võiks eelistatult toimuda k.a aprilli kuu jooksul. Riigikontrolli täpsustavad küsimused teemade lõikes saadame teile enne kohtumise toimumist. Kohtumisele palume kaasata kõik asjaomased asutused, sh Häirekeskus ja Päästeamet, ning kohtumise aja kokkuleppimiseks palume võtta ühendust Riigikontrolli julgeoleku ning taristu ja suurinvesteeringute valdkonna auditijuhi Silver Jakobsoniga (tel 640 0745 või e-posti aadressil silver.jakobson@riigikontroll.ee).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ines Metsalu-Nurminen
peakontrolör

Silver Jakobson
Silver.Jakobson@riigikontroll.ee